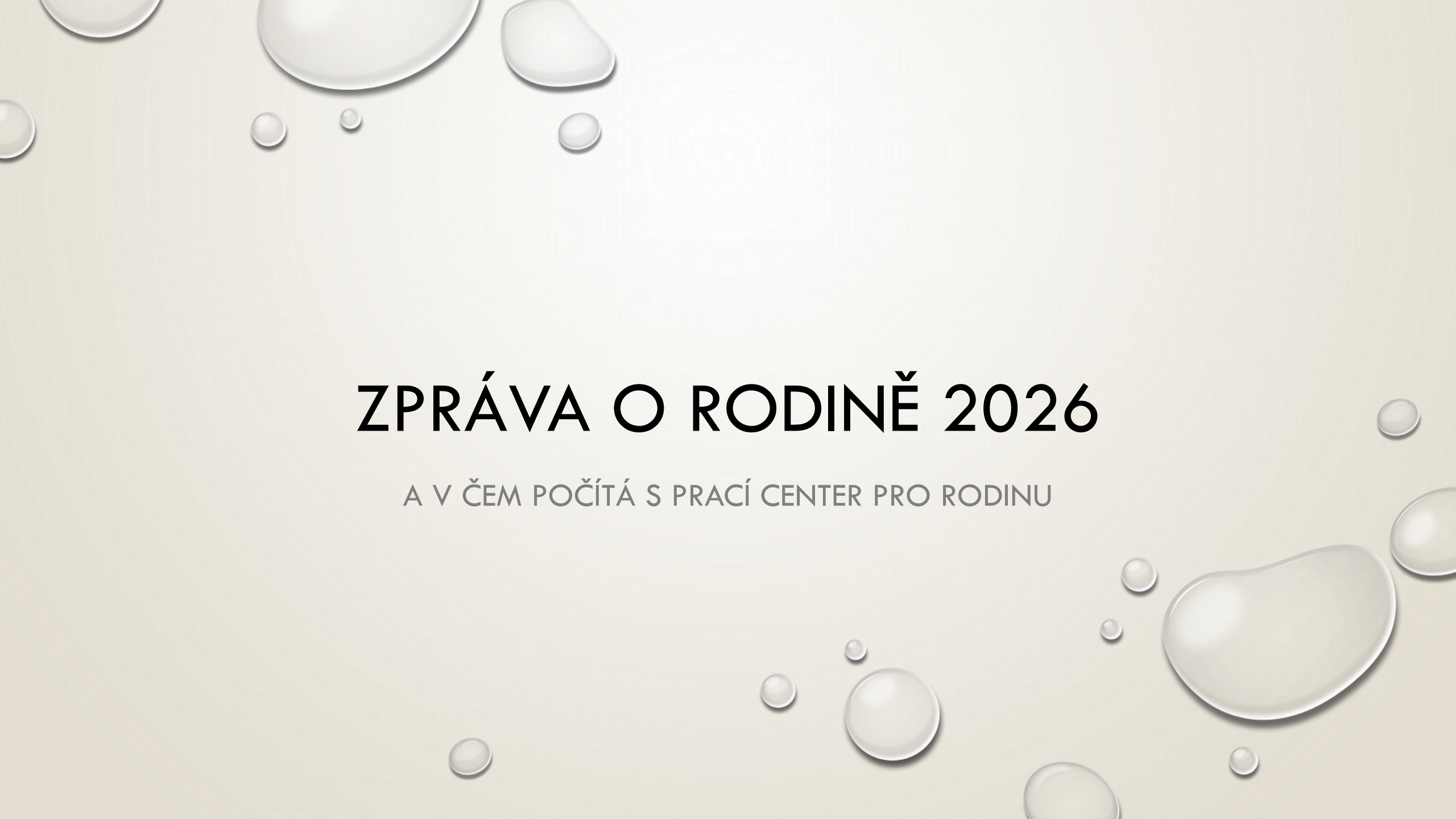

ZPRÁVA O RODINĚ 2026

A V ČEM POČÍTÁ S PRACÍ CENTER PRO RODINU

CÍLEM PŘEDKLÁDANÉ ZPRÁVY O RODINĚ BYLO

- IDENTIFIKOVAT FAKTORY STOJÍCÍ ZA POKLESEM PORODNOSTI
- A ZJISTIT, DO JAKÉ MÍRY A JAKÝMI NÁSTROJI RODINNÉ POLITIKY LZE OSOBY V PRODUKTIVNÍM VĚKU MOTIVOVAT K REALIZACI JEJICH REPRODUKČNÍCH ZÁMĚRŮ.

SITUACE JE ZÁVAŽNÁ, PROTOŽE SE OPROTI ROKU 2021 NARODILO V ROCE 2024 **O TŘETINU MÉNĚ DĚTÍ.**

JAKÁ JSOU AKTUÁLNÍ TÉMATA RODINNÉ POLITIKY

- NÍZKÁ PORODNOST: Z 1,83 V ROCE 2021; NA 1,28 V ROCE 2025 = **POKLES O 30%**
- STÁRNUTÍ POPULACE: DO ROKU 2050 NÁRŮST OSOB NAD 65 LET Z 2,24 MILIONŮ (2025) NA 3,1 MILIONŮ
- PROMĚNY RODINNÝCH STRUKTUR:
 - POKLES SŇATEČNOSTI NA 44,5 TISÍCE SŇATKŮ (2024)
 - MÍRA ROZVODOVOSTI 40%
 - POKLES POČTU ŽEN V REPRODUKČNÍM VĚKU, JENŽ SE PROJEVUJE **ZEJMÉNA ÚBYTKEM ŽEN VE VĚKU NEJVYŠŠÍ PLODNOSTI.**
 - NÁRŮST NESEZDANÉHO SOUŽITÍ A JEHO AKCEPTACE
- ROSTOUCÍ NÁROKY NA SLAĎOVÁNÍ PRACOVNÍHO A RODINNÉHO ŽIVOTA
- ZVYŠUJÍCÍ SE RIZIKO CHUDOBY NĚKTERÝCH TYPŮ DOMÁCNOSTÍ.

JAKO NEJVÝZNAMNĚJŠÍ BARIÉRY RODIČOVSTVÍ JSOU UVÁDĚNY:

- OBAVY Z NEGATIVNÍCH EKONOMICKÝCH DOPADŮ A ZHORŠENÍ ŽIVOTNÍ ÚROVNĚ,
- OBAVY Z OMEZENÍ VOLNÉHO ČASU,
- POCIT NEDOSTATEČNÉ PODPORY RODINÁM ZE STRANY STÁTU ČI NEVYHOVUJÍCÍ BYTOVÁ SITUACE,
- **NOVĚ JSOU ZKOUMÁNY TZV. MĚKKÉ FAKTORY: KLIMATICKÉ HROZBY, STÁRNUTÍ, POLITICKÝ VÝVOJ A ZMĚNA POSTOJŮ K RODIČOVSTVÍ (ZMĚNA PŘISUZOVANÁ HODNOTĚ DÍTĚTE) A DŮVODY BEZDĚTNOSTI**

NOVÉ POHLEDY: ZKOUMÁNÍ ROZDÍLŮ MEZI

rodiče	bezdětní
pro 82% na prvním místě harmonický partnerský vztah pro 65%	
orientace na rodinu a děti	čas pro sebe, osobní zájmy a možnosti cestování a poznávání světa.
obě skupiny považují za nejpravděpodobnější pokles porodnosti, ztížení každodenního života v důsledku mezinárodní situace a pokračující stárnutí populace . Sdílené jsou rovněž obavy z dopadů migrace ze třetích zemí a klimatických změn.	
pesimističtější v hodnocení	optimističtější v hodnocení
častěji uvádějí také pocity vyčerpání, snížené nálady a podrážděnosti	výrazněji pociťují kontrolu nad vlastním životem

NOVÉ POHLEDY: ZKOUMÁNÍ ROZDÍLŮ MEZI

rodiče	bezdětní
péče o dítě by měla být sdílena mezi oběma rodiči, silnější akcent na rodičovství, jako výsledku individuální volby – slabší akcent výchova dětí představuje významnou finanční zátěž	
zdůrazňují nenahraditelnost vztahu mezi rodičem a dítětem, větší životní naplnění prostřednictvím rodičovství a zároveň reflektují jeho psychickou i fyzickou náročnost	více akcentují možnost plnohodnotného partnerského života i bez dětí a důraz na zodpovědnost skrze zajištění odpovídajících materiálních podmínek před vstupem do rodičovství.

BEZDĚTNÍ

- **TÉMĚŘ DVOUTŘETINOVÁ VĚTŠINA BEZDĚTNÝCH SI DĚTI PŘEJE MÍT**
- **PŘIBLIŽNĚ PĚTINA OSOB DĚTI MÍT NECHCE**
- **TŘETINA NEMÁ DĚTI KVŮLI SVÝM OBAVÁM**
- **MEZI HLAVNÍ PŘEKÁŽKY RODIČOVSTVÍ, UVÁDĚNÉ ČASTĚJI BEZDĚTNÝMI VE VYŠŠÍM VĚKU, PATŘÍ NEEXISTUJÍCÍ NEBO NEFUNGUJÍCÍ PARTNERSKÝ VZTAH**

NOVÉ POHLEDY: OBAVY...

rodiče	bezdětní
polovina rodičů byla negativisticky smýšlející, zrcadlila se v nich osobní nejistota, frustrace a nízká sebedůvěra	každý třetí bezdětný byl zařazen do skupiny charakteristické vysokou intenzitou obav a silnými pocity nejistoty v osobním životě.
	každý čtvrtý bezdětný měl „jen“ určité obavy a nejistoty z vývoje různých sfér svého osobního života.
Potřebují: aby rodičovství bylo vnímáno jako zvládnutelná součást života a podpůrná opatření snižovala časové a organizační nároky rodičovství.	Potřebují: podporu prorodinného klimatu ve společnosti, navyšováním hodnoty rodičovství

VŠICHNI POTŘEBUJÍ POMOC

- SE **STRACHEM** DOPROVÁZEJÍCÍ OČEKÁVÁNÍ V OSOBNÍ ROVINĚ, ALE TAKÉ S **OBAVAMI** Z VÝVOJE SPOLEČNOSTI V ŠIRŠÍM, ČESKÉM I MEZINÁRODNÍM KONTEXTU
- S **POSTOJI** K RODIČOVSTVÍ
- KLÍČOVÉ, ZEJMÉNA PRO BEZDĚTNÉ, JE **PRORODINNÉ KLIMA**, NIKOLI OPATŘENÍ RODINNÉ POLITIKY

Z DOPORUČENÍ PRO RODINNOU POLITIKU:

- VE SPOLEČNOSTI JE POTŘEBA APELOVAT NA HODNOTU RODINY A POSILOVAT VĚDOMÍ ZVLÁDNUTELNOSTI RODIČOVSTVÍ, PŘEDEVŠÍM V DOBÁCH EKONOMICKÝCH KRIZÍ NEBO POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍCH A ENVIROMENTÁLNÍCH HROZEB.
- ZÁROVEŇ LZE POZOROVAT URČITÉ OSLABENÍ STABILITY PARTNERSKÝCH VZTAHŮ, PROTO JE ŽÁDOUCÍ CÍLIT I NA **POSILOVÁNÍ PARTNERSKÝCH DOVEDNOSTÍ A EFEKTIVNÍ KOMUNIKACI.**
- VEŘEJNĚ OTEVÍRAT (NAPŘ. V MÉDIÍCH, NA ODBORNÝCH KONFERENCÍCH, V RÁMCI DOTAČNÍCH PROGRAMŮ PRO NEZISKOVÉ ORGANIZACE) TÉMATA PARTNERSKÝCH A RODIČOVSKÝCH KOMPETENCÍ, ROLE MUŽŮ A ŽEN V RODINĚ A STABILITY RODINY, VČETNĚ PŘÍČIN ROZPADU RODIN A MOŽNOSTÍ, JAK MU PŘEDCHÁZET A JAK EFEKTIVNĚ ŘEŠIT KONFLIKTY. POSÍLENÍ TÉMATU RODINY A OBECNĚ MEZILIDSKÝCH VZTAHŮ JE V RÁMCI PRIMÁRNÍ PREVENCE VHODNÉ ZAŘADIT JIŽ DO ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ. PŘÍNOSEM BY MOHLA BÝT TAKÉ **SPOLUPRÁCE ŠKOL A DALŠÍCH INSTITUCÍ, KTERÉ SE TÉTO TEMATICE VĚNUJÍ (RODINNÝCH A KOMUNITNÍCH CENTER A DALŠÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ PRACUJÍCÍCH S RODINAMI, ALE I STÁTNÍCH SUBJEKTŮ, JAKO NAPŘÍKLAD OSPOD).**
- **NA MÍSTNÍ ÚROVNI OCEŇOVAT ROLI RODINNÝCH A KOMUNITNÍCH CENTER A DALŠÍCH ORGANIZACÍ PRACUJÍCÍCH S RODINAMI, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÝMI NOSITELI PRIMÁRNÍ PREVENCE**

PŘÍLOHY

A CO V NICH NAJDETE:

- PLODNOST A POTRATOVOST
- DŮVODY A DOPADY ROZPADU MANŽELSTVÍ
- POROVNÁNÍ PŘÍJMŮ RODIN A OSTATNÍCH SOUŽITÍ
- NE/SPOKOJENOST LIDÍ BEZ PARTNERSTVÍ
- ŽIVOTNÍ HODNOTY A OBAVY

A DALŠÍ INFORMACE NA
OUJEZDSKA@RODINY.CZ

Tabulka č. 1.1 Počet obyvatel ČR a ukazatele stárnutí populace v letech 2015 až 2024 (vybrané roky)

	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Střední stav obyvatelstva	10 542 942	10 700 155	10 500 850	10 759 525	10 878 042	10 886 531
Živě narození	110 764	110 200	111 793	101 299	91 149	84 311
Zemřelí	111 173	129 289	139 891	120 219	112 795	112 211
Přirozený přírůstek/úbytek	-409	-19 089	-28 098	-18 920	-21 646	-27 900
Migrační přírůstek	16 977	26 927	49 969	329 742	94 672	36 845
Celkový přírůstek	16 568	7 838	21 871	310 822	73 026	8 945
Věková struktura k 31. 12. (v %)						
- 0 až 14 let	15,4	16,1	16,1	16,2	15,9	15,5
- 15 až 64 let	66,3	63,8	63,3	63,4	63,6	63,8
- 65 a více let	18,3	20,2	20,6	20,4	20,5	20,7
Index stáří	119,0	125,5	128,1	126,1	129,5	133,4
Index ekonomické závislosti	61,4	69,0	71,0	71,5	71,9	72,0
Naděje dožití při narození (v letech)						
- muži	75,8	75,3	74,1	76,1	76,9	77,2
- ženy	81,4	81,4	80,5	82,0	82,8	83,1

Pozn.: Index stáří = poměr počtu osob ve věku 65 let a více k počtu dětí ve věku 0–14 let. Index ekonomické závislosti = poměr počtu osob v ekonomicky neaktivním věku (0–19 let a 65 let a více) k počtu osob v ekonomicky aktivním věku (20–64 let).

Zdroj: ČSÚ, 2026c; ČSÚ, 2025b; zpracování vlastní

Tabulka č. 1.2 Přirozený přírůstek/úbytek v evropských zemích v letech 2016 až 2024 na 1 000 obyvatel

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Island	5,1	5,3	5,6	6,0	6,0	6,8	4,4	4,5	4,4
Irsko	7,0	6,5	6,1	5,7	4,7	5,1	3,7	3,7	3,5
Kypr	4,6	3,7	4,0	3,7	3,9	3,4	3,1	3,7	3,3
Lucembursko	3,6	3,2	3,2	3,1	2,9	3,4	3,1	2,8	2,9
Norsko	3,5	3,0	2,7	2,6	2,3	2,6	1,0	1,5	1,8
Lichtenštejsko	2,8	2,3	2,7	2,4	0,9	2,7	2,2	2,3	0,9
Švédsko	2,7	2,3	2,3	2,5	1,4	2,1	1,0	0,5	0,7
Švýcarsko	2,7	2,4	2,4	2,1	1,1	2,1	0,9	0,9	0,7
Francie	2,9	2,4	2,2	2,1	1,0	1,2	0,8	0,6	0,3
Dánsko	1,5	1,4	1,1	1,2	1,1	1,1	-0,2	-0,2	0,0
Belgie	1,2	0,9	0,7	0,8	-1,1	0,5	-0,2	0,0	-0,2
Nizozemsko	1,4	1,1	0,9	1,0	0,0	0,5	-0,1	-0,3	-0,3
Rakousko	0,8	0,5	0,2	0,2	-0,9	-0,7	-1,2	-1,3	-1,2
Slovensko	1,0	0,7	0,6	0,7	-0,4	-3,1	-1,3	-1,0	-1,4
Slovinsko	0,3	-0,1	-0,4	-0,6	-2,5	-2,0	-2,3	-2,1	-2,2
Španělsko	0,0	-0,7	-1,2	-1,2	-3,2	-2,4	-2,8	-2,3	-2,4
Česko	0,5	0,3	0,1	0,0	-1,8	-2,7	-1,8	-2,0	-2,6
Finsko	-0,2	-0,6	-1,3	-1,5	-1,6	-1,5	-3,3	-3,2	-2,6
Evropská unie 27	-0,4	-0,7	-1,0	-1,1	-2,5	-2,7	-2,9	-2,6	-2,8
Portugalsko	-2,3	-2,3	-2,5	-2,4	-3,7	-4,3	-3,9	-3,1	-3,2
Německo	-1,4	-1,8	-2,0	-1,9	-2,6	-2,7	-3,9	-4,0	-4,0
Polsko	-0,2	0,0	-0,7	-0,9	-3,3	-5,1	-3,9	-3,7	-4,3
Estonsko	-1,0	-1,3	-1,0	-1,0	-2,0	-4,0	-4,2	-3,7	-4,4
Itálie	-2,4	-3,2	-3,2	-3,6	-5,6	-5,1	-5,5	-4,9	-4,8
Chorvatsko	-3,4	-4,2	-3,9	-4,0	-5,4	-6,8	-6,0	-5,0	-4,9
Maďarsko	-3,3	-3,8	-3,9	-3,8	-4,9	-6,5	-4,9	-4,3	-5,1
Rumunsko	-2,7	-2,6	-3,2	-3,1	-5,2	-7,4	-5,0	-4,4	-5,3
Řecko	-2,4	-3,3	-3,2	-3,8	-4,3	-5,5	-6,1	-5,4	-5,5
Litva	-4,0	-4,3	-4,5	-4,7	-7,1	-8,7	-7,4	-5,7	-6,4
Bulharsko	-6,2	-6,7	-6,9	-7,0	-10,0	-13,9	-9,6	-6,8	-7,3
Lotyšsko	-3,4	-4,1	-4,9	-4,7	-5,9	-9,1	-7,9	-7,2	-7,4

Tabulka č. 1.14 Vývoj počtu živě narozených dětí a úhrnné plodnosti v ČR v letech 2015 až 2024 (vybrané roky)

Rok	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Počet živě narozených dětí	110 764	112 231	110 200	111 793	99 834	91 149	84 311	77 600
Úhrnná plodnost	1,57	1,71	1,71	1,83	1,62	1,45	1,37	1,28

Pozn.: * předběžné údaje ČSÚ, počet živě narozených publikován pouze zaokrouhlený na stovky

Zdroj: ČSÚ, 2026c, ČSÚ, 2026d; zpracování vlastní

Tabulka č. 1.17 Vývoj ukazatelů potratovosti v ČR v letech 2015 až 2023 (vybrané roky)

Rok	2015	2019	2020	2021	2022	2023
Počet umělých přerušení těhotenství	20 403	17 757	16 886	15 492	16 438	15 088
Počet samovolných potratů	14 082	12 720	12 117	11 045	9 859	8 925
Úhrnná umělá potratovost	0,29	0,28	0,27	0,26	0,27	0,24
Úhrnná samovolná potratovost	0,20	0,19	0,18	0,17	0,15	0,14

Pozn: Data za rok 2024 nejsou dostupná ve srovnatelné časové řadě, neboť od tohoto roku ČSÚ nepřebírá od ÚZIS data o potratech.

Zdroj: ČSÚ, 2024a; zpracování vlastní

Jak ukazuje graf č. 1.25, pokles intenzity umělé potratovosti probíhal téměř beze změn časování, průměrný věk ženy při interrupci se zvýšil pouze mírně z 29 na začátku 90. let na 30 let od roku 2021 (Kocourková et al., 2023). V současné době se mezi 20. a 39. rokem věku intenzita umělé potratovosti příliš neodlišuje, nižší je u žen mladších 20 let a starších 40 let, přičemž především v nejmladší věkové kategorii sledujeme po celé období pokračující významný pokles intenzity (graf č. 1.25).

Struktura žen podstupujících umělé přerušení těhotenství je dlouhodobě charakterizována převahou žen se dvěma dětmi. I když jejich podíl klesl z 44 % v roce 1993 na 31 % v roce 2023, stále představují nejpočetnější skupinu a nepřímě tak potvrzují přetrvávající význam dvoudětného modelu rodiny (graf č. 1.26). Výrazné zastoupení na umělých přerušeniích těhotenství mají rovněž bezdětné ženy, jejichž podíl se od roku 1993 zvýšil z 19 % na 29 % v roce 2023, což ukazuje na rostoucí význam raných fází reprodukční dráhy při rozhodování o ukončení těhotenství.

PROČ SE RODÍ MÉNĚ DĚTÍ – A NE TOLIK, KOLIK BY SI LIDÉ PŘÁLI MÍT

NEGATIVNÍ FAKTORY

- POKLES POČTU ŽEN VE FERTILNÍM VĚKU – ŽENY BY MUSELY RODIT VÍCE DĚTÍ
- NÁRŮST VĚKU PRVORODIČEK
- VLIV ROZPADU MANŽELSTVÍ
- POKLES DĚTÍ PRVNÍHO POŘADÍ
- NEDOSTUPNOST BYDLENÍ A VĚTŠÍ OBTÍŽE ZÍSKAT PODPORU NA BYDLENÍ PO ZAVEDENÍ SUPERDÁVKY
- NEDOSTATEK ZKRÁCENÝCH ÚVAZKŮ - PO SKONČENÍ RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ CHCE PRACOVAT 50% NA POLOVIČNÍ ÚVAZEK, 20% NA PLNÝ
- NEREALIZACE RODINNÝCH PŘÁNÍ VLIVEM OBAV – ZVÝŠENÁ CITLIVOST ČESKÉ POPULACE NA NEGATIVNÍ VLIVY A PESIMISMUS RODIČŮ, KTERÝ JE VYŠŠÍ NEŽ U BEZDĚTNÝCH

• POZITIVNÍ FAKTORY

- PŘÍMÁ ÚMĚRA HOSPODÁŘSKÉHO RŮSTU A PLODNOSTI – VYROVNÁNÍ NÁKLADŮ
- STABILITA PARTNERSTVÍ – CHUŤ VSTUPOVAT DO MANŽELSTVÍ
- PRVNÍ DÍTĚ PŘED TŘICÁTÝM ROKEM ŽIVOTA
- VZDĚLANOST - MEZI VYSOKOŠKOLAČKAMI JE NEJMÉNĚ TĚCH, KTERÉ SI PŘEJÍ RODINU S JEDNÍM DÍTĚTEM NEBO BEZ DĚTÍ V SOUČTU 11%, ALE
- DOSTATEČNÁ NABÍDKA ZAŘÍZENÍ PÉČE
- **NADĚJE – DÍTĚ JAKO DŮVOD NADĚJE**
- **POJETÍ RODIČOVSTVÍ V DLOUHODOBÉ ŽIVOTNÍ PERSPEKTIVĚ JAKO SMYSLUPLNÉ A NENAHRADITELNÉ A ZVLÁDNUTELNÉ ZKUŠENOSTI.**

I když nezvýšíme porodnost, můžeme velmi prospět

ROZPAD MANŽELSTVÍ

- SOUHLAS S TÍM, ŽE KDYŽ RODINA NEFUNGUJE, JE ROZVOD PŘIJATELNÝM ŘEŠENÍM, NAROSTL MEZI ROKY 2011 A 2024 ZE 77 % NA 85 % (CVVM, 2024).
- V ROCE 2024, ZŘEJMĚ JAKO ČÁSTEČNÁ KOMPENZACE ZA PŘEDEŠLÉ DVA ROKY, BYLO ROZVODEM UKONČENO 20,8 TISÍCE MANŽELSTVÍ, NAROSTLA TAKÉ
- ÚHRNNÁ ROZVODOVOST, KTERÁ UKAZUJE, ŽE PŘI ZACHOVÁNÍ INTENZITY ROZVODOVOSTI ROKU 2024 BY SE ROZVEDLO 40 % Z PŮVODNĚ UZAVŘENÝCH MANŽELSTVÍ.
- V CELKOVÉM POHLEDU NEJVÍCE RIZIKOVÉ OBDOBÍ Z HLEDISKA ROZVODU JE OBDOBÍ PRVNÍCH DVOU AŽ ŠESTI LET PO UZAVŘENÍ SŇATKU.
- VYŠŠÍ VZDĚLÁNÍ VÝZNAMNĚ SNIŽUJE RIZIKO ROZPADU MANŽELSTVÍ, A TO U OBOU POHLAVÍ I NAPŘÍČ KOHORTAMI. MEZI SÓLO RODIČI S NEZAOPATŘENÝMI DĚTMI MÁ PŘIBLIŽNĚ TŘETINA RODIČŮ POUZE ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ NEBO VZDĚLÁNÍ BEZ MATURITY, DALŠÍ TŘETINU TVOŘÍ RODIČE S MATURITOU A ZHRUBA PĚTINA MÁ VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ.

KONFLIKTY

- PARTNERSTVÍ JSOU V SOUČASNÉ ČESKÉ SPOLEČNOSTI ZÁROVEŇ CHARAKTERISTICKÁ NÍZKOU MÍROU DEKLAROVANÝCH KONFLIKTŮ BEZ VÝRAZNÝCH ROZDÍLŮ MEZI MUŽI A ŽENAMI.
- NEJČASTĚJŠÍ KONFLIKTY:
 - ❑ DOMÁCÍ PRÁCE (OBČASNÉ SPORY UVÁDÍ 24 % RESPONDENTŮ, ČASTĚJŠÍ 7 %),
 - ❑ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU A VÝCHOVA DĚTÍ (V OBOU PŘÍPADECH 22 % OBČAS A 6–7 % ČASTO).
NAOPAK
NEJMÉNĚ ČASTÉ:
 - ❑ ZDA MÍT DĚTI (87 % RESPONDENTŮ UVÁDÍ, ŽE TAKOVÉ NESHODY NIKDY NEMAJÍ),
 - ❑ MÉNĚ ČASTÉ JSOU TAKÉ NESHODY VE VZTAZÍCH S PŘÁTELI (57 % NIKDY A 30 % ZŘÍDKA) ČI RODIČI
- (51 % NIKDY, 32 % ZŘÍDKA).

VLIV TYPU SOUŽITÍ NA STABILITU

- MÍRA PŘEMÝŠLENÍ O ROZCHODU SE VŠAK VÝRAZNĚ LIŠÍ PODLE TYPU PARTNERSTVÍ I PODLE TOHO, ZDA O NÍ VYPOVÍDAJÍ ŽENY NEBO MUŽI.
- NEJNIŽŠÍ PODÍL OSOB UVAŽUJÍCÍCH O ROZCHODU JE MEZI MANŽELI (**12 %**), ZATÍMCO U KOHABITUJÍCÍCH PŘIZNÁVÁ TYTO ÚVAHY SKORO TŘETINA (**30 %**) DOTÁZANÝCH A **35 %** MEZI TĚMI, KTEŘÍ S PARTNEREM/PARTNERKOU NESDÍLEJÍ SPOLEČNOU DOMÁCNOST. ŽENY PŘITOM VE VŠECH TYPECH SVAZKŮ UVÁDĚLY ÚVAHY O UKONČENÍ VZTAHU ČASTĚJI NEŽ MUŽI, PŘIČEMŽ NEJVÝRAZNĚJŠÍ ROZDÍL SE OBJEVIL U KOHABITACÍ (33 % ŽEN OPROTI 26 % MUŽŮ)

Tabulka 1.7 Rozvody v ČR v letech 2015 až 2024 (vybrané roky)

	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet rozvodů (absolutní počty)	26 083	24 141	21 734	21 107	19 846	19 453	20 796
Úhrnná rozvodovost (v %)	46,5	44,8	40,6	39,7	37,7	37,1	40,0
Průměrná délka trvání manželství do rozvodu (v letech)	13,0	13,5	13,7	13,6	13,5	13,5	13,5

Zdroj: ČSÚ, 2026c; zpracování vlastní

Hroživé dopady rozpadu vztahu rodičů

V naprosté většině (85 % v roce 2023) je příčina uváděna na straně obou partnerů, dále pouze na straně muže (11 %), jen zřídka je příčina přisouzena výlučně ženě. Pokud byla uvedena jen jedna příčina rozpadu manželství (od roku 2022 lze uvést až tři příčiny, je to však málo běžné) a je zjištěna na straně obou manželů, jednalo se v naprosté většině případů o „rozdíl povah, názorů, zájmů a postojů, vzájemné odcizení“.

Pokud byla příčina určena pouze na straně jednoho z manželů, jednalo se nejčastěji o nevěru či jiný vztah.

V roce 2015 přišlo o rodinu s oběma rodiči v důsledku rozvodu 23,2 tisíc dětí,
v roce 2024 19,3 tisíc.

Podle výsledků opatrovnických řízení se takzvané první rozhodnutí o výchově a péči o dítě týkalo v posledních pěti letech v průměru **27 tisíc nezletilých dětí ročně**

Tabulka č. 1.12 Hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou podle typu a počtu závislých dětí podle SLDB 2021 v ČR

	Absolutní počty			Relativní počty rodin dle počtu dětí		Relativní počty rodin podle počtu dětí v rodinách s dětmi	
	s oběma rodiči	s jedním rodičem	celkem	s oběma rodiči	s jedním rodičem	s oběma rodiči	s jedním rodičem
Celkem	2 265 340	508 590	2 773 930	100,0	100,0		
Bez závislých dětí	1 297 544	206 152	1 503 696	57,3	40,5		
Se závislými dětmi	967 796	302 438	1 270 234	42,7	59,5	100,0	100,0
- z toho s jedním dítětem	419 934	191 519	611 453	18,5	37,7	43,4	63,3
- z toho se dvěma dětmi	450 911	91 708	542 619	19,9	18,0	46,6	30,3
- z toho se třemi dětmi	81 558	15 180	96 738	3,6	3,0	8,4	5,0
- z toho se čtyřmi a více dětmi	15 393	4 031	19 424	0,7	0,8	1,6	1,3

Zdroj: ČSÚ, nedat.b.; zpracování vlastní

V rodinách žilo při posledním sčítání 2 070 tisíc závislých dětí, z nichž 1 633 tisíc (79 %) bydlelo s oběma rodiči (ač nemuseli být oba biologičtí) a ostatních 438 tisíc závislých dětí (21 %) žilo pouze s jedním rodičem. Takto sdílí domácnost stále nejčastěji jedno dítě, přestože se jejich podíl

4. DOPLNĚNO NA ZÁKLADĚ PŘIPOMÍNEK: JAK JSOU VYROVNÁVÁNY NÁKLADY

Tabulka č. 2.9 Čisté peněžní příjmy (ČPP) vybraných typů domácností na osobu za rok 2024 (v Kč) a jejich relace k průměru (v %)

	Domácnosti celkem	Jednotlivec		Dvojice dospělých bez dětí		Jeden dospělý s dětmi	Dvojice dospělých s dětmi		
		mladší 65 let	65 a více let	oba mladší 65 let	aspoň jeden 65 a více let		1 dítě	2 děti	3 a více dětí
ČPP na osobu za rok (v Kč)	293 853	438 069	306 688	417 513	305 795	194 596	275 000	229 532	183 318
Relace ČPP k průměru (v %)	100,0	149,1	104,4	142,1	104,1	66,2	93,6	78,1	62,4

Zdroj: ČSÚ, 2026b

LIDÍ BEZ PARTNERA NARŮSTÁ, NEJSOU SPOKOJENI, ALE...

- NA JEDNU STRANU VĚTŠINA MLADÝCH LIDÍ DEKLARUJE, ŽE BY CHTĚLA MÍT PARTNERA NEBO PARTNERKU – VE VĚKOVÝCH SKUPINÁCH DO 39 LET JE TO OKOLO 70 % ŽEN A 62–83 % MUŽŮ, KDY SOUHLAS JE SILNĚJŠÍ U OSOB PO 30. ROCE VĚKU.
- NA DRUHÉ STRANĚ S TÍMTO TVRZENÍM KONTRASTUJE FAKT, ŽE PARTNERA NEBO PARTNERKU V SOUČASNOSTI NEHLEDÁ VELKÝ PODÍL DOTÁZANÝCH.

6. ŽIVOTNÍ HODNOTY, BUDOUCÍ OČEKÁVÁNÍ A POSTOJE K RODIČOVSTVÍ

Považuje za důležité	rodiče	bezdětní
Žít pro svoji rodinu a děti	4/5	2/5
Harmonický partnerský vztah	82%	65%
Žít moderním životním stylem	nejméně důležité	nejméně důležité
Vyčerpanost	64%	48%

Důvod bez/naděje	u dětných	u bezdětných
Ztížení života vlivem politické situace a stárnutí	3/4	2/3
Počet narozených dětí se bude dále snižovat	85 %	75 %
Být rodičem nebude hlavním životním cílem	81 %	65 %
Očekávání nedostatečné finanční podpory	73 %	57 %
Obavy ze slábnutí demokracie	20 %	20 %
Nedůvěra ve zlepšení mezilidských vztahů	58 %	49 %
Očekávání, že lidé budou upřednostňovat svůj vlastní prospěch	75 %	75 %
Očekávání negativního vlivu klimatických změn	60 %	60 %
S nebezpečím z přelidnění nesouhlasí	53 %	38 %
Obavu ze zatažení do válečného konfliktu sdílí	25 %	25 %
Odpovědné rodičovství s ohledem na zajištění materiálních podmínek	71%	63%
Rovná dělba práce mezi oběma rodiči při péči o dítě	94%	89%